

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Basisschool Het Gein

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 23FF|C1
Onderzoeksnummer : 279410
Datum onderzoek : 11 november 2014
Datum vaststelling : 28 januari 2015

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	15

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 11 november 2014 een onderzoek uitgevoerd op Basisschool Het Gein naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende. De inspectie heeft voor basisschool Het Gein een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten mogelijk onvoldoende zijn.

Op 28 oktober 2014 heeft de inspectie de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bestuur besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

Op 14 april 2014 heeft de inspectie een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd op basisschool Het Gein. Hieraan was het thema 'best presterende leerlingen' gekoppeld. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat onderdelen van de leerlingenzorg en de kwaliteitszorg onvoldoende waren en mogelijk het didactisch handelen. Om die reden is het bezoek afgebroken en omgezet in een kwaliteitsonderzoek.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten een document over de structuur van de leerlingbegeleiding, de schoolgids en het schoolplan.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen

en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2e, 1/2d, 3a, 4a, 7b, 8a, 5a, 6a.

- Gesprekken met de directie en de intern begeleiders over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, aanbod, tijd, schoolklimaat, didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.3	De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		•			
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			•	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			•	

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			•	
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.		•		

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		•		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		•		

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.		•		
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		•		
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.		•		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		•		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.		•		
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		•		
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		•		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		•		
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op basisschool Het Gein is zwak. Er zijn meerdere tekortkomingen vastgesteld binnen de kwaliteitszorg en de leerlingenzorg. Verder vragen verschillende onderdelen van het onderwijsleerproces om verbetering, zoals de actieve betrokkenheid van leerlingen en de afstemming op de verschillen tussen leerlingen. De schoolpopulatie is zeer gemêleerd qua achtergrond en cognitie en dat vereist van leraren complexe vaardigheden om aan de onderwijsbehoeften van deze leerlingen te voldoen. Hieraan ontbreekt het nog in teveel lessen.

De directie en het team hebben de afgelopen periode hard gewerkt om de kwaliteit van de school naar een hoger peil te tillen maar zijn hier nog onvoldoende in geslaagd. Hiervoor zijn meerdere verklaringen te geven. Eén hiervan is dat de aansturing door onvoorziene omstandigheden langere tijd op een laag pitje heeft gestaan. Tegelijkertijd concludeert de inspectie dat de school niet beschikt over een systeem voor kwaliteitszorg. Hierdoor kan de school zich niet verantwoorden over de resultaten en de onderwijskwaliteit en ook slechts een globaal beeld schetsen van de onderwijsbehoeften van haar leerlingen. Op dit moment staat de directie voor de taak om vooral haar kwaliteitssysteem en zorgstructuur goed vorm te geven. Hierbij ligt een belangrijke taak voor de directie om hierin de richting te bepalen en het proces te leiden.

De leraren weten in de klas een goed pedagogisch klimaat te scheppen en een groot deel van hen is in staat om aan de basisvoorwaarden van een goede les te voldoen. Zij geven bovendien aan trots te zijn op hun leerlingen en op de brede ontwikkeling die de school hen biedt met onder andere veel aandacht voor de creatieve ontwikkeling.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De resultaten aan het einde van de schoolperiode zijn voldoende. De gemiddelde groepsscore van drie cohorten leerlingen (Cito-eindtoets 2012, 2013 en 2014) ligt namelijk boven de ondergrens die de inspectie hanteert.

De tussentijdse resultaten beoordeelt de inspectie eveneens als voldoende. De inspectie kijkt hierbij naar vijf ijkmomenten, te weten technisch lezen in de groepen 3 en 4, rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6. De gemiddelde vaardigheidsscores voor rekenen/wiskunde in de groepen 4 en 6 liggen onder de ondergrenzen die de inspectie stelt, maar de vaardigheidsscores voor de overige groepen liggen erboven.

De leraren hebben voor de leerlingen voor wie dit noodzakelijk is, een ontwikkelingsperspectief opgesteld. Omdat de school deze ontwikkelingsperspectieven echter zeer recent heeft opgesteld, kan zij nog niet aantonen dat deze leerlingen zich ontwikkelen naar hun mogelijkheden (indicator 1.4).

Over de sociale resultaten kan de inspectie geen uitspraak doen omdat de school de ontwikkeling op dit vlak niet volgt met genormeerde toetsen (indicator 1.5).

Leerstofaanbod

De inspectie beoordeelt alle onderzochte indicatoren van het leerstofaanbod als voldoende. De school heeft weliswaar enkele verouderde methodes in gebruik, maar deze voldoen aan de kerndoelen. Gedurende de periode 2006-2009 hanteerden de groepen 1 t/m 3 enkele deelaspecten vanuit het ontwikkelingsgericht onderwijs, waarbij niet of nauwelijks gebruik werd gemaakt van methodes. Met de komst van de huidige directeur in 2009 is hierin verandering gekomen en is de school overgestapt op methodisch werken. Deze methodes zijn nu aan vervanging toe.

Op dit moment oriënteert het team zich op enkele nieuwe methodes, met name voor rekenen/wiskunde, begrijpend lezen en Engels. De school is in de loop der jaren steeds gemengder geworden van samenstelling. Hierdoor moet de school leerstof aan kunnen bieden op meerdere niveaus. Zo hebben veel leerlingen baat bij een extra woordenschataanbod en wordt de methode voor begrijpend lezen door de leraren te moeilijk bevonden voor een groot deel van deze leerlingen. Maar er is ook een behoorlijk aantal goed presterende leerlingen voor wie een ander aanbod wenselijk is. Deze leerlingen geven aan de stof te

makkelijk te vinden en zich soms te vervelen. Bij het kiezen van de methodes zal de school dan ook expliciet rekening moeten houden met deze verschillende onderwijsbehoeften.

Kwaliteit van de lessen en onderwijstijd

De kwaliteit van de lessen is gemiddeld genomen van voldoende niveau. De inspectie constateerde tijdens de lesobservaties dat de meeste leraren weinig tijd verloren laten gaan door op tijd te beginnen en de lessen efficiënt te organiseren. Zeker gezien de vele niveauverschillen in de groepen is dit een compliment waard. Bij de kleutergroepen kan nog wel winst behaald worden door in de ochtend de inloop beter te organiseren zodat ouders ook daadwerkelijk met hun kinderen een werkje doen.

Daarnaast zijn leraren in staat om de leerstof duidelijk uit te leggen. Zij grijpen daarbij terug op eerder behandelde lesstof en geven het doel van de les goed aan. Bij de meer complexe vaardigheden als het aanleren van strategieën bij begrijpend lezen en het werken met grote niveauverschillen binnen de groepen, ziet de inspectie nog wel veel verschillen tussen leraren. Dit is ook een belangrijke reden dat zij er niet voldoende in slagen de leerlingen actief bij de les te betrekken (indicator 5.3). Te vaak zitten leerlingen te wachten op hun beurt voor instructie of vervelen zij zich omdat de lesstof niet bij hun niveau aansluit. Door de lessen beter af te stemmen op de verschillende niveaus kunnen leraren hieraan tegemoet komen. Dit hangt nauw samen met een goede analyse van toetsresultaten en het gebruiken van activerende werkvormen.

Afstemming van de lessen, begeleiding en leerlingenzorg

Tijdens het vorig inspectiebezoek van 2010 werden drie van de vier indicatoren binnen de leerlingenzorg als onvoldoende beoordeeld. Nu stelt de inspectie vast dat de school niet in staat is gebleken de kwaliteit van de zorg te verbeteren. Een verklaring hiervoor is moeilijk te geven; de school gaf in 2010 al aan te gaan starten met het handelingsgericht werken (HGW) om een eenduidige structuur in de zorg te ontwikkelen maar dit is nog altijd niet van de grond gekomen. Hiermee is ook de ontwikkeling van de leerlingenzorg gestagneerd en kan de school niet aantonen dat leerlingen die zorg nodig hebben, dit ook daadwerkelijk en op tijd gekregen hebben. Gezien de toch aanzienlijke groep leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, is een goede zorgstructuur essentieel voor het schoolsucces van de leerlingen. Op dit moment is de school bezig het team alsnog te scholen en tevens een digitaal volgsysteem in te voeren. Ook zal er een verschuiving plaatsvinden van taken van de intern begeleiders. Hiermee staat de school slechts aan het begin van een verbetertraject waarvan de resultaten op het niveau van de leerlingen nog niet

zichtbaar zijn. Om deze reden is de zorg als geheel (indicator 8.1 t/m 8.4) als onvoldoende beoordeeld.

Dit geldt ook voor het analyseren van de toetsgegevens (indicator 7.2). De school maakt gebruik van methodegebonden en niet-methodegebonden toetsen om de vorderingen van de leerlingen te bepalen. Op basis van de foutenanalyse bepaalt de school welke leerlingen in aanmerking komen voor extra hulp zoals remedial teaching en verlengde instructie. De school schiet echter nog tekort in een adequate didactische analyse van de toetsresultaten doordat leraren zich onvoldoende de vraag stellen wat de oorzaken van leerproblemen- of achterstanden zijn. Leraren bepalen nu onvoldoende of een leerling de uitleg heeft begrepen of bijvoorbeeld voorkennis mist, terwijl juist deze analyse bepalend is voor het soort hulp die een leerling nodig heeft.

Tijdens de lessen worden leerlingen geclusterd in niveaugroepen. De school heeft geen heldere criteria geformuleerd voor wanneer een leerling in aanmerking komt voor extra zorg. Hiermee loopt de school de kans om niet tijdig te signaleren dat leerlingen problemen hebben en er dus niet of te laat interventies komen. Ook blijkt dat niet alle leerlingen die een ontwikkelingsperspectief zouden moeten hebben, dit ook daadwerkelijk hebben doordat er een achterstand is bij de intern begeleiding. Van de uitvoering van de zorg is weinig terug te vinden omdat de school net gestart is met het opslaan van gegevens in een leerlingvolgsysteem en in het verleden geen verslagen maakte van verleende zorg. Ook evalueerde de school tot nu toe geen zorgtrajecten, met uitzondering van de zorg voor leerlingen met een ontwikkelingsperspectief. Hiermee kan de school zich dus niet verantwoorden over de aard en hoeveelheid verleende zorg en of deze effectief is gebleken.

Kwaliteitszorg

Het beeld van de kwaliteitszorg is eveneens zorgelijk, net als in 2010. Op dit onderdeel heeft de school zich onvoldoende ontwikkeld. Zo beschikt de school nog altijd niet over een systeem waarmee het haar eigen kwaliteit onderzoekt, analyseert en hieraan verbeterpunten koppelt. Hierdoor is de school niet in staat op tijd te anticiperen op veranderingen in de school of in de omgeving. Een eerste voorwaarde voor het bepalen van de kwaliteit is dat de school een goed beeld heeft van de eigen leerling- en ouderpopulatie. Deze kennis vormt een belangrijk uitgangspunt voor de keuzes die gemaakt worden met betrekking tot de inrichting van het onderwijs, zoals bijvoorbeeld de bepaling van het leerstofaanbod. Zo geeft het team aan dat de school relatief veel zorgleerlingen heeft, maar ook een significant aantal beter presterende leerlingen. Dit zijn

elementen die vragen om een goed doordacht beleid om aan deze verschillen tegemoet te komen (verrijkend aanbod, NT2 beleid, differentiatie vaardigheden van leraren).

Binnen de kwaliteitszorg is, net als binnen de leerlingenzorg, zichtbaar dat de school de zaken oppakt. Zo zijn er werkgroepen gevormd, waaronder voor rekenen, parnasSys en kunst en cultuur, is er sinds de zomer een observatiesysteem voor de kleuters en is de school overgestapt op een nieuw digitaal leerlingvolgsysteem. Ook probeert de school nu voor de beter presterende leerlingen haar aanbod te verbreden en leraren hiervoor te scholen. Maar deze verbeterplannen zijn zo recent dat de uitkomsten daarvan nog niet zichtbaar zijn in de groepen en bovendien te weinig richtinggevend voor de verbetering van het onderwijs. Tot nu toe is een planning opgesteld en zijn globale lijnen uitgezet maar ontbreekt het aan een visie over wat voor school Het Gein wil zijn voor haar leerlingen en welke resultaten zij hierbij verwacht. Ook de teambrede borging van de verbeteringen moet nog ingevuld worden. Een cyclisch systeem om de kwaliteit te verbeteren en te borgen, ontbreekt nog. De indicatoren 9.1 t/m 9.5 zijn daarom onvoldoende beoordeeld.

Een positief element is dat de school zich verantwoordt over de kwaliteit. Zo wordt naar ouders en andere belanghebbenden gecommuniceerd welke activiteiten en verbeteringen de school wil realiseren en ook welke resultaten de school behaalt. Hiermee is indicator 9.6 als voldoende beoordeeld.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs vertoont belangrijke tekortkomingen. Met name de leerlingenzorg en de kwaliteitszorg vertonen geen ontwikkeling en vormen daardoor een belemmering en een risico voor de kwaliteit van het onderwijs voor de leerlingen van het Gein. Om deze reden wijkt de inspectie beredeneerd af van de beslisregels en kent de Inspectie van het Onderwijs aan basisschool Het Gein een aangepast arrangement zwak toe. De school valt onder intensief toezicht.

Met het bestuur is afgesproken dat de onderwijskwaliteit in januari 2016 weer van voldoende niveau is. De inspectie voert in het eerste kwartaal van 2016 een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.

Naleving

Er zijn tekortkomingen geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

- de vrijwilligheid van de ouderbijdrage

De inspectie heeft de tekortkoming met het bestuur besproken en het bestuur is het eens met de vastgestelde tekortkoming. De inspectie heeft het bestuur opdracht gegeven alle ouders schriftelijk te informeren over de ontbrekende informatie over de ouderbijdrage en aan te geven wat het schoolbeleid is op dit punt. De inspectie ontvangt een afschrift hiervan. Daarnaast heeft de inspectie het bestuur de opdracht gegeven ervoor zorg te dragen dat de volgende versie van de schoolgids aan de wet- en regelgeving voldoet. De directie heeft na het onderzoek passende maatregelen getroffen die ertoe leiden dat ouders daarover nu wel goed zijn geïnformeerd.

De inspectie heeft, na de invoering van de wet passend onderwijs, ook gekeken of de school voldoet aan de aangepaste wettelijke voorschriften over de schoolgids, het schoolplan en het ontwikkelingsperspectief. Daarbij constateert de inspectie dat de school hieraan niet voldoet op het eerste punt. Het beleid van de inspectie is de onvolkomenheden met betrekking tot de informatie in de schoolgids over de extra ondersteuning aan het jonge kind en het samenwerkingsverband op dit moment nog niet als tekortkoming te beoordelen

bij de betreffende indicator over het naleven van wet- en regelgeving. Wel heeft de inspectie met het bevoegd gezag afgesproken dat in de volgende versie van deze schooldocumenten de ontbrekende onderdelen zijn opgenomen.